

Dr. Katja Košir, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

RECENZIJA KNJIGE *MEDVRSTNIŠKO NASILJE V ŠOLI*

Medvrstniško nasilje v šoli / Sonja Pečjak. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2014 / ISBN 978-961-237-637-6 / 166 str.

Spomladi je na Oddelku za psihologijo pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete izšel učbenik *Medvrstniško nasilje v šoli* avtorice dr. Sonje Pečjak. Učbenik celostno predstavlja problematiko medvrstniškega nasilja in je razdeljen v pet vsebinskih sklopov. Izhajajoč iz kompleksne narave pojava medvrstniškega nasilja avtorica v začetku izčrpno in temeljito opredeli sam pojav in različne opredelitve poveže v smiselno celoto. Prav tako izčrpno opiše tudi vrste medvrstniškega nasilja, pri čemer primerja različne delitve, ki jih navajajo v strokovni in znanstveni literaturi. Izjemno dragoceno je, da avtorica ne ostaja znotraj tradicionalno opredeljenih oblik medvrstniškega nasilja, ampak oriše in problematizira tudi posebne vrste medvrstniškega nasilja: nasilje do učencev s posebnimi potrebami, spolno nasilje v šoli in spletno nasilje. K razbijanju napačnih predstav o medvrstniškem nasilju še posebej prispeva analiza mitov, ki obstajajo v zvezi z medvrstniškim nasiljem. V drugem poglavju avtorica povzame in sintetizira podatke različnih domačih in tujih raziskav, ki so preučevale razširjenost medvrstniškega nasilja. V tretjem poglavju opiše značilnosti ključnih udeležencev v medvrstniškem nasilju ter predstavi nekaj teorij in modelov, ki so lahko temelj za razumevanje in raziskovanje tega pojava. Pojmovanje udeležencev medvrstniškega nasilja razširja samo z žrtve in nasilneža tudi na opazovalce medvrstniškega nasilja – torej na vse, ki vedo, da se medvrstniško nasilje dogaja. Sodobne raziskave namreč kažejo, da imajo ti pri preprečevanju medvrstniškega nasilja ključno vlogo. V četrtem poglavju predstavlja ključne pristope pri raziskovanju medvrstniškega nasilja in predstavi tudi nekatere instrumente za ocenjevanje tega

pojava ter njihove merske značilnosti. V petem poglavju so predstavljeni celostni in parcialni programi za spoprijemanje s pojavom medvrstniškega nasilja (tako preventivni kot intervencijski programi); prav tako avtorica povzema raziskovalne podatke o učinkovitosti tovrstnih programov.

Vse vsebine so ponazorjene s primeri različnih oblik medvrstniškega nasilja, njihovih posledic ter spoprijemanja z njim. Primeri opisujejo realne situacije medvrstniškega nasilja v slovenskem okolju, kar omogoča boljše razumevanje razsežnosti tega pojava in utemeljuje nujnost njegovega preprečevanja ter ustreznega spoprijemanja z njim. Prav tako vsako poglavje vključuje pretežno na realnih primerih temelječe vaje za študente, ki omogočajo urjenje znanja o medvrstniškem nasilju na višjih taksonomskih ravneh. Z didaktičnega vidika zelo pomagajo miselni vzorci, vnaprejšnji grafični organizatorji in jasno izpostavljeni cilji na začetku vsakega poglavja. Tako za strokovnjake v praksi kot za študente in za raziskovalce pa imajo veliko uporabno vrednost tudi različne lestvice za ocenjevanje medvrstniškega nasilja, ki so v prilogi. Ključno odliko učbenika vidim v vključevanju zelo raznolikega gradiva, ki je lahko v pomoč pri odkrivanju medvrstniškega nasilja, oblikovanju ukrepov za spoprijemanje z njim ter pri njegovem raziskovanju (različne lestvice za ocenjevanje medvrstniškega nasilja, Smernice za analizo, preprečevanje in obravnavo/obvladovanje nasilja v šolskem prostoru).

Knjiga je sicer v prvi vrsti namenjena študentom psihologije kot pomoč pri študiju, verjamem pa, da jo bodo kot predpisano učno gradivo uporabljali tudi visokošolski učitelji nekaterih drugih, sorodnih študijskih smeri (pedagogika, socialno delo in vse pedagoške študijske smeri), strokovni delavci na področju vzgoje in izobraževanja (predvsem učitelji in šolski svetovalni delavci), raziskovalci ter ključni nosilci oblikovanja šolske politike ter tudi starši otrok in mladostnikov, ki želijo delovati preventivno ali se morda pri svojem otroku že soočajo s pojavom medvrstniškega nasilja.

Avtorica je v predgovoru knjige zapisala, da je temeljni namen knjige povečati občutljivost študentov, pedagoških delavcev v šolah, raziskovalcev in staršev za prepoznavanje medvrstniškega nasilja in ustrezno odzivanje nanj – od njih je namreč odvisno, kolikšen delež medvrstniškega nasilja v šolah bo prepoznan in koliko ga bo še vedno ostalo neodkrita in neobravnavana. Ocenjujem, da je knjiga odlično orodje za to.